

TALOUSARVIOALOITE 248/2007 vp

Määrärahan osoittaminen yliopistokeskuksille

Eduskunnalle

Alueellisen kehityksen näkökulmasta on koulutuspolitiikka yksi kehityksen keskeisistä osatekijöistä. Kuusi yliopistokeskusta perustettiin, kun Korkeakoulujen alueellisen kehittämisen työryhmä esitti, että heikoimmin kehittyneiden maakuntien osaamisperustaa tulisi vahvistaa.

Yliopistokeskukset perustettiin vuonna 2004 Kajaaniin, Kokkolaan, Lahteen, Mikkeliin, Poriin ja Seinäjoelle. Nämä yliopistokeskukset vahvistavat yliopistotoiminnan alueellista kattavuutta, ja näissä kaupungeissa on tätä kautta ollut mahdollista kehittää yliopistojen toimintaa. Keskuksen kautta on myös mahdollista tehdä toimivaa yhteistyötä ammattikorkeakoulujen kanssa, ja sitä onkin toteutettu mm. yhteistyönä tutkimus- ja kehittämistoiminnassa. Laadun yliopistokeskusten osalta ovat taanneet varsinaiset yliopistot, jotka ovat antaneet yliopistokeskuksille valmiin väylän toimia tiivistä yhteistyössä myös muun tiedemaailman kanssa.

Yliopistokeskukset luotiin vahvistamaan sellaisten maakuntien osaamisperustaa, joissa ei ole ollut tiedekorkeakoulua. Yliopistokeskukset ovat toimineet erilaisista lähtökohdista niin, että joissakin on jo lähtötilanteessa ollut merkittäväkin tutkimusjohtava koulutustehtävä. Tutkimustoiminta on kaikissa tapauksissa ollut suuresti riippuvaista sijaintipaikkakuntien tai maakuntien mahdollisuuksista panostaa osaavaan tutkimushenkilöstöön ja -ympäristöön. Yliopistokeskuksille myönnetty määräraha on ollut varsin rajallinen työkalu kilpailukykyisen koulutus- ja tutkimusympäristön kehittämiseen.

Yliopistokeskukset ovat avanneet esimerkiksi maisteriohjelmissa, verkostomaisissa koulutusohjelmissa ja poikkitieteellisissä projekteissa hyviä toimintamahdollisuuksia. Lisäksi ne toimivat usein juuri niillä aloilla, joilla on merkitystä maakuntien elinkeinorakenteelle ja niiden kehittämiseksi. Aluevaikutukset ovat selkeät.

Yliopistokeskuksia tulee nykyisten toimintojen lisäksi kehittää aikuisväestön osaamistason nostamisen alueellisina koordinaatio- ja kehittämiskeskuksina alueiden ja niiden yritysten kanssa yhdessä toimien. Yliopistokeskukset muodostavat muuten "yliopistottomille" alueille myös yliopisto-tasoisien tutkimustoiminnan keskuksen. Nämä yliopistokeskusten molemmat ns. kolmatta tehtävää toteuttavat roolit tulee huomioida jatkossakin yliopistokeskusten asemaa ja tehtäviä arvioitaessa. Yliopistokeskusten toiminnan rahoitukseen on saatava pysyvät mekanismit, jotka eivät ole riippuvaisia ulkopuolisesta rahoituksesta, kuten EU:n rakennerahastoista. Yliopistokeskukset tulisi saada mukaan myös uudistettavaan yliopistojen kehittämislakiin.

Opetusministeriö on osoittanut koordinaatorahaa yliopistokeskuksille. Tämän lisäksi keskuksien ovat saaneet vuosittain noin 3 miljoonan euron kehittämisrahan, jota on voitu käyttää toimintojen käynnistämiseen sekä aluevaikutusten vahvistamiseen. Nyt summa on budjetissa vain 2,5 miljoonaa euroa. Pitkäjänteinen kehittämis-työ vaatii kuitenkin jatkuvaa rahoitusta. Hallitusohjelmassa on luvattu kehittää edelleen yliopistokeskuksia. Jotta tämä olisi mahdollista, olisi yliopistokeskuksille osoitettava ensi vuodelle

TAA 248/2007 vp — Katri Komi /kesk ym.

riittävä rahoitus ja kehittämisrahan olisi oltava toimintamenomäärärahaa yliopistokeskuksille kunkin yliopiston koordinaatioyliopiston kautta.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2008 talousarvioon momentille 29.50.20 lisäyksenä 500 000 euroa yliopistokeskusten perusrahoitukseen.

Helsingissä 24 päivänä syyskuuta 2007

Katri Komi /kesk
Timo Korhonen /kesk
Heli Järvinen /vihr
Krista Kiuru /sd
Olli Nepponen /kok

Jari Leppä /kesk
Tuija Nurmi /kok
Lenita Toivakka /kok
Jutta Urpilainen /sd